

STARTBIDRAG 2012 TILL SPECIALISERADE HEMTJÄNSTGRUPPER MED INRIKTNING MOT PERSONER ÖVER 65 ÅR MED DEMENSSJUKDOM ELLER KOGNITIV FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Bakgrund

Äldreomsorgen i Stockholm stad ska präglas av självbestämmande, individualisering och valfrihet. Utformningen av det stöd som ges ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande, trygghet och meningsfullhet (Stockholms stads värdegrund¹)

Alltfler äldre väljer att bo kvar och åldras i den egna bostaden och det gäller även personer med kognitiva störningar och/eller demenssjukdom. Att möjliggöra ett tryggt och bra kvarboende för den här gruppen kräver dock att hemtjänsten är utbildad och organiserad på så sätt att den enskilde och hans/hennes anhöriga får hjälp som är anpassad efter de specifika behov man har. Det finns ett stort behov att förbättra omsorgen av personer med demenssjukdom som vårdas i sitt egna hem.

Äldrenämnden beslutade 20 mars 2012 att de avdelade 10 mkr för utveckling inom demensområdet inriktas enligt följande:

Privata hemtjänstföretagare och hemtjänstenheter i egen regi ges möjlighet att ansöka om ett startbidrag hos äldreförvaltningen för komma igång och starta specialiserade hemtjänstgrupper med inriktning mot personer med demenssjukdom.

Bidraget kan sökas för att inventera kompetens och organisation. Kartlägga nuläge och utveckla organisationen och för utbildningsinsatser inom demensområdet samt för handledning/reflektion.

¹ Kommunfullmäktigebeslut 14 mars 2011.

I kundvalet för hemtjänst finns det den 1 april 2012 228 hemtjänstutförare i staden, ca 20-25 i egen regi och 145 företag enligt Lagen om vårdval (LOV). Ett flertal av företagen har flera enheter som är geografiskt spridda över staden.

En inspirationsdag för hemtjänstutförare genomfördes den 29 mars 2012 av Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum i samarbete med äldreförvaltningen. Drygt 120 personer från 36 olika hemtjänstutförare, både privata och kommunal, deltog. Syftet med dagen var att informera och inspirera enheter som vill starta eller utveckla specialiserade hemtjänstgrupper för äldre personer med demenssjukdom.

Krav ställs på hemtjänsten i dag och i framtiden

I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom (2010)² är *personcentrerad vård och omsorg* den starkaste rekommendationen (1). Personcentrerad vård- och omsorg innebär att det är personen och inte demenssjukdomen som sätts i fokus och att omvårdnadsinsatsen ska utgå från personens behov. Den personcentrerade vården kan underlätta för personal att förstå beteenden och psykiska symtom ur den enskildes perspektiv.

Den enskilde som önskar välja en utförare som specialiserat sig inom demensområdet bör tydligt kunna se vad som erbjuds. Därför bör kvalitetskriterier för organisation, ledarskap, kompetens, och god kontinuitet definieras.

Specialiserad hemtjänstgrupp utgående från de demenssjukas behov bör uppfylla följande tre kvalitetskriterier

Organisation och ledarskap

Den specialiserade hemtjänstgruppen ska vara en definierad grupp personal inom hemtjänstenheten. En namngiven person med dokumenterade kunskaper inom demensområdet leder och samordnar gruppen.

Kompetens

Den specialiserade hemtjänstgruppens personal ska lägst ha grundläggande vårdutbildning motsvarande 600 GY poäng på omvårdnadsprogrammet³. Personalen ska kontinuerligt få fördjupade kunskaper om olika demenssjukdomar och hur de påverkar aktivitetsförmågan samt kunskaper i bemötande och förhållningssätt. Gruppen ska ha schemalagd tid för reflektion i arbetet för att

² Socialstyrelsens nationella riktlinjer

³ Allmänna råd SoSFS 2011:12

fördjupa sina kunskaper och vidareutveckla metoder i arbetet så att en personcentrerad omsorg⁴ kan erbjudas.

Kontinuitet och kontaktmannaskap

De äldre som får omsorgsinsatser ska få det från så få personer som möjligt under alla tider på dygnet. All personal ska ge god tids- och omsorgskontinuitet.

En kontaktman ska ha huvudansvar för att samordna arbetet kring den enskilde under hela dygnet. Kontaktmannen är ansvarig för att den enskilde är delaktig i omsorgen genom att tydliga genomförandeplaner upprättas och följs upp. Kontaktmannen ska också samverka med den enskildes sociala nätverk och med andra samverkanspartner inom vården

Utveckling av specialiserade hemtjänstgrupper för äldre personer med demenssjukdom eller kognitiv funktionsnedsättning

Mål

Personer som har en demenssjukdom eller kognitiv funktionsnedsättning ska

- uppleva en trygg omsorg i det egna hemmet och känna sig bemötta med respekt
- ha inflytande och vara delaktiga och kunna påverka på vilket sätt och när stödet ges
- anhöriga känner sig som en kompetent samarbetspartner, under förutsättning att den äldre samtyckt till detta

Aktiviteter

- utveckla organisation och arbetsformer så att de främjar arbetet för personer med demenssjukdomar eller kognitiv funktionsnedsättning
- utveckla metoder som ökar personens inflytande och delaktighet Även dokumentation och informationsöverföring ska förbättras
- beskriva hur förvärvad kunskap och metoder ska förmedlas till övrig personal på enheten

Ansökningskrav

Hemtjänstenheter som staden anlitar kan ansöka om startbidrag för att starta specialiserade hemtjänstgrupper för äldre personer med demenssjukdom eller kognitiv funktionsnedsättning.

⁴ Socialstyrelsens nationella riktlinjer

Möjligheten att söka startbidrag omfattar samtliga enheter som har uppdrag i Stockholms stad oavsett regiform. Även servicehus kan söka startbidrag. Hemtjänstenheter med enbart anhöriganställningar kan inte ansöka om startbidrag.

Grundkravet för att beviljas startbidrag är att hemtjänstenheter som ansöker vid ansökningstillfället har minst 40 kunder över 65 år varav fem personer med demenssjukdom.

Verksamhetschef/enhetschef, arbetsledare/gruppleddare samt minst två personal som ska ingå i den tänkta specialiserade hemtjänstgruppen ska ha genomgått Svenskt Demenscentrums webbutbildningen Demens ABC och styrka detta i samband med att ansökan lämnas in.

Verksamhetschef/enhetschef ska också redovisa att övriga medarbetare som ska ingå i den specialiserade gruppen genomgått Demens ABC senast den sista september 2012. Den grundläggande webbutbildningen ses som en förutsättning för att erhålla startbidraget.

De hemtjänstenheter som beviljas startbidrag ska kunna delta i nätverk under 2012 för erfarenhets- och kunskapsutbyte.

Startbidragets storlek och ansökningsförfarande

Respektive hemtjänstenhet kan ansöka om maximalt 350 tkr. Ansökan görs på bifogad blankett, bilaga 1.

Ansökan ska sändas med post till äldreförvaltningen senast den 12 juni 2012.

I ansökan ska verksamhetsansvarig redovisa sin plan för utvecklingsarbetet och hur de planerar att använda de pengar som enheten ansöker om.

I ansökan ska verksamhetens vision och mål framgå. Hur man planerar att organisera, metodutveckla och utbilda/handleda för att starta eller utveckla den specialiserade gruppen samt omfattning och kostnader för de aktiviteter enheten ansöker om.

Om antalet hemtjänstenheter som ansöker om startbidrag överstiger de medel som finns avsatta kommer äldreförvaltningen i samverkan med Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum göra urvalet och värdera enheternas förutsättningar efter följande kriterier:

- 1 Enheter som idag har specialiserade hemtjänstgrupper enligt kvalitetskriterierna ovan och som önskar vidareutveckla sin kompetens och prova nya metoder

- 2 Enheter som har specialiserade hemtjänstgrupper men som inte uppfyller kvalitetskriterierna ovan och som behöver utveckla organisation, ledarskap, kompetens och kontaktmannaskap för att uppnå de kvalitetskrav som bör ställas på en specialiserad hemtjänstgrupp
- 3 Enheter som vill starta specialiserade hemtjänstgrupper och som bedöms ha förutsättningar att på sikt uppnå de kvalitetskrav som bör ställas på en specialiserad hemtjänstgrupp

Äldreförvaltningen ansvarar för slutligt ställningstagande och beslut om vilka enheter som beviljas startbidrag. I ställningstagande kommer också ett slutligt urval göras för att få en rimlig geografisk spridning och en blandning av olika driftsformer.

Beslut om startbidrag och utbetalning av bidraget

Enheterna meddelas beslut om beviljat startbidrag senast 21 juni 2012.

Startbidraget utbetalas i två etapper, del ett efter att enheten erhållit beslut om startbidrag, del två betalas ut efter att delrapport lämnats.

Redovisning

De hemtjänstenheter som beviljats medel får i samband med beslut också en bifogad mall för delrapport samt slutrapport. Delrapporten ska lämnas senast november 2012. Efter projekttidens slut ska ansvarig för enheten redovisa hur pengarna har använts samt resultatet av genomförda insatser i en slutrapport. Denna redovisning lämnas till äldreförvaltningen senast den 31 mars 2013.

Uppföljning och utvärdering

Äldreförvaltningen följer upp enheternas arbete, dels genom platsbesök och dels genom de skriftliga rapporter som enheterna lämnar. En extern utvärdering kommer också att göras, indikatorer ska tas fram för uppföljning av mål och aktiviteter. Den externa utvärderingen ska göra en analys av resultatet och ge underlag till fortsatt utveckling. En del av äldre nämndens avdelade medel används för uppföljning och utvärdering av specialiserade hemtjänstgrupper för målgruppen.

Kommunikation

Information om projektet har getts vid den inspirationsdag som hölls den 29 mars samt till stadens äldreomsorgschefer och på möte med privata hemtjänstutförare. PM och ansökningsblankett skickas till äldreomsorgschefer för vidarebefordran till hemtjänstenheter i egen regi. Äldreförvaltningen sänder PM och ansökningsblankett till samtliga hemtjänstenheter som staden har LOV avtal med. Informationen finns också på stadens hemsida, intranätet och företagsportalen.

De kunskaper och erfarenheter som kommer fram vid nätverksträffar, delrapporter, slutrapporter från enheterna samt den externa utvärderingen kommer att finnas tillgänglig på staden hemsida. En avslutande konferens kommer att hållas under 2013 för att sprida goda exempel och vunna erfarenheter från utvecklingsarbetet med att förbättra omsorgen av personer med demenssjukdom som vårdas i sitt eget hem.

Bilaga 1
Ansökningsblankett